

Sv. Tomáš Akvinský o imigrácii

John Horvat II.

23. januára 2020 ✚ **Politika**

Pri pohľade na diskusiu o imigrácii sa akosi automaticky predpokladá, že stanovisko Cirkvi je stanoviskom bezpodmienečnej lásky k tým, ktorí prichádzajú do krajiny bez ohľadu na to, či legálne alebo nelegálne.

Je to však pravda? Čo hovorí Sväté písmo o imigrácii? Čo hovoria učitelia Cirkvi a teológovia?

A predovšetkým – čo hovorí o imigrácii najväčší z učiteľov, svätý Tomáš Akvinský? Umožňuje jeho stanovisko lepšie pochopiť pálčivé problémy, s ktorými teraz zápasia krajiny, a ktoré vedú k stieraniu národných hraníc?

Imigrácia je moderný problém, a tak si niektorí myslia, že svätý Tomáš žijúci v stredoveku nemal na ňu nijaký názor. Nie je to však pravda. Stačí sa pozrieť na jeho majstrovské dielo Summa Theologica, do prvej časti druhého dielu, otázka 105, článok 3 (I-II, Q. 105, čl. 3). Nachádza sa tam jeho analýza vychádzajúca zo Svätého písma, ktorá môže byť prínosom do celonárodnej diskusie. Jeho spôsob pochopenia problému je maximálne aktuálny.

Svätý Tomáš: „Vzťahy s cudzincami môžu byť dvojaké: pokojné a nepriateľské: a pri usmerňovaní oboch druhov vzťahov zákon obsahoval primerané zásady.“

Komentár: Svätý Tomáš tvrdí, že nie všetci prisťahovalci sú rovnocenní. Každý národ má právo rozhodnúť sa, ktorí imigranti sú prospešní, t. j. sú prínosom pre spoločné dobro. V rámci sebaobrany môže štát odmietnuť kriminálne elementy, zradcov, nepriateľov a iné osoby, ktoré považuje za škodlivé alebo „nepriateľské“ voči svojim občanom.

Druhá vec, ktorú tvrdí, je, že postoj voči prisťahovalectvu určuje zákon v prípadoch prospešnej aj „nepriateľskej“ imigrácie. Štát má právo a povinnosť uplatňovať svoje právne predpisy.

Svätý Tomáš: „Židia mali tri možnosti ako sa stavať k cudzincom a udržiavať s nimi pokojné vzťahy. Po prvé, keď cudzinci prechádzali ich krajinou ako cestujúci. Po druhé, keď prišli bývať do ich krajiny ako čerství prisťahovalci. A v oboch týchto prípadoch zákon ustanovoval: lebo je napísané (Exodus 22:21): „Cudzinca nebudeš napádať a utláčať“; a znova (Exodus 23: 9): „Nebudeš utláčať cudzinca [peregrino].“

Komentár: Svätý Tomáš tu uznáva, že iní budú chcieť navštíviť krajinu, alebo dokonca zostať v nej na nejaký čas. S takýmito cudzincami treba zaobchádzať s láskou, úctou a zdvorilosťou, aká náleží každej ľudskej bytosti dobrej vôle. V týchto prípadoch zákon môže a musí chrániť cudzincov pred zlým zaobchádzaním alebo utláčaním.

Svätý Tomáš: „Po tretie, keď cudzinci chceli byť pridružení k ich spoločenstvu a prijať ich spôsob uctievania Boha. V týchto prípadoch bol stanovený určitý poriadok. Pretože takíto cudzinci neboli hneď prijímaní do spoločenstva: tak ako u niektorých národov platil zákon, podľa ktorého až po dvoch či troch generáciách boli cudzinci pridružení do spoločenstva, ako hovorí filozof (Polit. iii, 1).“

Komentár: Svätý Tomáš uznáva, že niektorí cudzinci budú chcieť zostať a stať sa občanmi krajín, v ktorých sú na návšteve. Za prvú podmienku prijatia však považuje ochotu plne sa integrovať do toho, čo by sme dnes nazvali kultúrou a životom národa.

Druhou podmienkou je, že udelenie občianstva by nebolo okamžité. Proces integrácie vyžaduje čas. Ľudia sa musia prispôbiť národu. Cituje filozofa Aristotela, ktorý tvrdí, že tento proces kedysi trval dve alebo tri generácie. Samotný svätý Tomáš nedáva časový rámec pre túto integráciu, ale pripúšťa, že to môže trvať dlhú dobu.

Svätý Tomáš: „Dôvodom bolo to, že ak by sa cudzincom, len čo sa medzi nimi usadia, umožnilo zasahovať do záležitostí národa, bolo by to spojené s mnohými rizikami, pretože cudzinci, ktorí ešte v srdci nemajú spoločné dobro, by sa mohli pokúšať spôsobiť ľuďom škodu.“

Komentár: Zdravý rozum svätého Tomáša určite nie je politicky korektný, ale je logický. Teológ poznamenáva, že žiť v národe je komplexná záležitosť. Poznať problémy, ktoré ovplyvňujú život národa, vyžaduje čas. Ľudia zžití s dlhou históriou svojho národa najlepšie dokážu prijímať dlhodobé rozhodnutia majúce dopad na jeho budúcnosť. Je škodlivé a nespravodlivé dávať budúcnosť krajiny do rúk tých, ktorí nedávno prišli, a ktorí majú len malú predstavu – hoci nie je to ich vina – o tom, čo sa v národe deje alebo sa stalo. Takáto politika by mohla viesť k zničeniu národa.

Na ilustráciu tohto bodu Svätý Tomáš neskôr poznamenáva, že Židia nezaobchádzali so všetkými národmi rovnako, pretože tie národy, ktoré boli bližšie spôsobu ich života, sa rýchlejšie integrovali medzi obyvateľstvo ako ostatné, ktorých spôsob života sa od nich v mnohom odlišoval. Príslušníci niektorých národov kvôli svojmu nepriateľstvu voči židovskému ľudu vôbec nemali byť prijímaní do spoločenstva.

Svätý Tomáš: „Napriek tomu bolo možné udeliť výnimku a prijať do spoločenstva človeka kvôli nejakému cnostnému skutku: v knihe Judit 14:10 stojí, že Achior, kapitán Ammonových detí, „Bol natrvalo pridružený k domu Izraela“.

Komentár: To znamená, že pravidlá neboli rigidné. Boli výnimky udeľované prípad od prípadu. Takéto výnimky však neboli svojvoľné, ale vždy mali na pamäti spoločné dobro. Príklad Achiora opisuje občianstvo udelené kapitánovi a jeho deťom za službu, ktorú vykonal pre národ.

Toto sú niektoré z myšlienok svätého Tomáša Akvinského o otázke imigrácie v súlade s biblickými zásadami. Je jasné, že pri imigrácii treba mať na pamäti dve veci: prvou je jednota národa a druhou je spoločné dobro.

Cieľom imigrácie by mala byť integrácia, nie dezintegrácia alebo segregácia. Imigrant by nemal len požadovať výhody, ale aj prevziať zodpovednosť za pridruženie sa k spoločenstvu národa. Tým, že sa stane občanom, stáva sa v dlhodobej perspektíve súčasťou širokej rodiny a nie akcionárom akciovej spoločnosti, ktorému ide o krátkodobý osobný záujem.

Po druhé, Svätý Tomáš učí, že prisťahovalectvo musí mať na pamäti spoločné dobro; nemôže národ zničiť alebo premôcť.

To vysvetľuje, prečo toľko Američanov pociťuje nepokoj spôsobený masívnym a neprimeraným prisťahovalectvom. Takáto politika umelo vytvára situáciu, ktorá ničí spoločné body jednoty a oslabuje

schopnosť spoločnosti organicky absorbovať nové prvky do zjednotenej kultúry. Spoločné dobro sa už neberie do úvahy.

Proporcionálne prisťahovalectvo bolo v spoločnosti vždy zdravým prvkom, pretože do spoločenského tela vnášalo nový život a novú kvalitu. Ak sa však táto proporcia naruší, oslabí to účel štátu a ohrozí blahobyť národa.

Keď sa to stane, národ by sa mal začať riadiť radami svätého Tomáša Akvinského a biblickými princípmi. Národ musí uplatňovať spravodlivosť a lásku voči všetkým vrátane cudzincov, predovšetkým však musí chrániť spoločné dobro a svoju jednotu, bez ktorej nijaká krajina nemôže dlho vydržať.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-tomas-akvinsky-o-imigracii/>